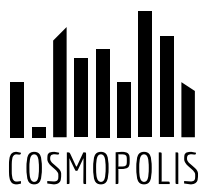

PAUL RICHARDOT

ESENCE

Každá chvíle má svou vůni. Některá má vůni smrti...

PAUL RICHARDOT

ESENCE

PŘELOŽILA VERONIKA LÁSKOVÁ

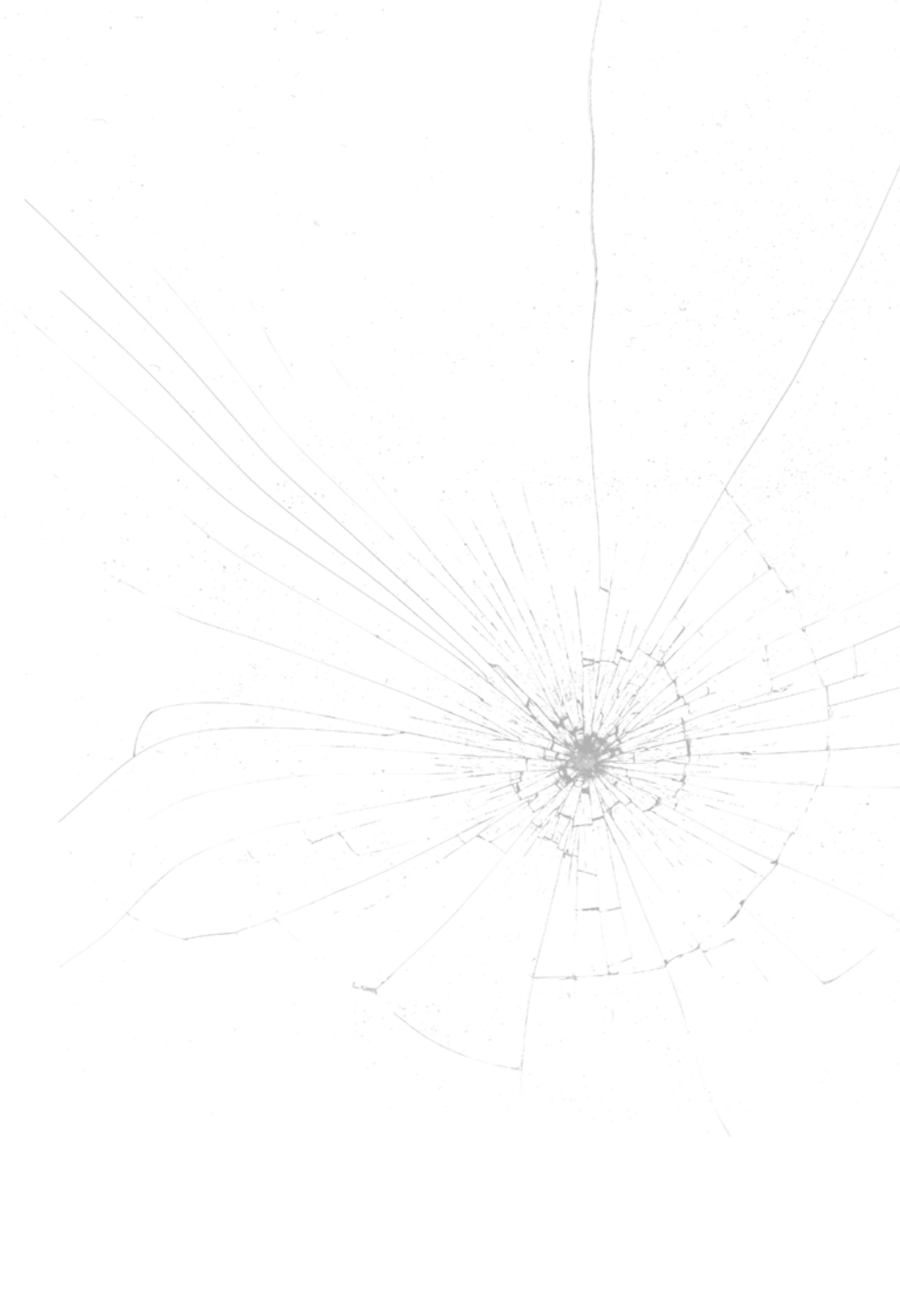

PAUL RICHARDOT

ESENCE

Každá chvíle má svou vůni. Některá má vůni smrti...

Věnováno Jeannette

*Každá vzpomínka má svou vůni,
a kdo si přeje znovu prožít dávnou radost,
musí jen přijít na to, čím byla cítit.*

FRAGRANCIA

© Paul Richardot, 2025

© Éditions Jean-Claude Lattès, 2025.

Translation © Veronika Lásková, 2026

© Grada Publishing, a. s., 2026

Z francouzského originálu *Fragrancia*, vydaného nakladatelstvím

JC Lattès v roce 2025, přeložila Veronika Lásková

Odpovědná redaktorka Markéta Šlaufová

Redakční úpravy Monika Jitřenková

Korektura Julie Gonzálezová

Grafická úprava a sazba Roman Křivánek, Art007

Obálka Zdeněk Dušek

Vydala Grada Publishing, a. s., pod značkou Cosmopolis v Praze
roku 2026 jako svou 10 401. publikaci

Tisk FINIDR

Grada Publishing, a. s., U Průhonu 22, Praha 7

ISBN 978-80-271-8443-9 (ePub)

ISBN 978-80-271-8442-2 (pdf)

ISBN 978-80-271-5692-4 (print)

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou bez souhlasu nositele práv zakázány.

Prolog

„MOHL BYCH SE NAPÍT VODY?“ zeptal se pacient. Najednou vypadal maličký, jako by se v křesle scvrkl.

Hélias, kterému rozčilením škubala noha, se obrátil k Alainovi. Jeho školitel souhlasně přikývl a mladík přiskočil k pítku. Za chvíli byl kalíšek prázdný, stařík si spokojeně oddechl a cítil se konečně připravený. Hélias znovu usedl na židli a opět se ho zmocnil motorický neklid. Už nesčetněkrát se to nutkavé vrtění pokoušel ovládnout, ale byla to marná snaha, zejména když se ocitl ve stresu. Což bylo prakticky neustále.

„Tak, pane Durine, prosím, můžete začít,“ povzbudil pacienta Alain s tužkou nachystanou nad poznámkovým blokem.

Starý pán se zavrtil ještě hlouběji do křesla a zavřel oči.

„Dnes bych se rád podíval zpátky do školních let. Náš učitel byl setsakramentský sekáč. Náročný, ale byla s ním legrace. Vždycky na nás čekal venku na schodišti v šedivém plášti, rovný jako pravítko. Počkat, jaké to jenom nosil brýle? Kulaté. Ne, hranaté.“

Pacient na okamžik svařtil obličej.

„Nemůžu si vzpomenout, ale každopádně v nich vypadal přísně. A přitom byl oproti ostatním učitelům hotová veselá kopa. Pořád trousil nějaké vtípky. Ovšem pozor, měli jsme ho v úctě. Zato dneska, darmo mluvit. Vnuč učitelkám dokonce tyká! To by za mých časů nepřicházelo v úvahu...“

„Pane Durine, nezapomeňte na čichové vjemy,“ přerušil ho Alain. „Je nezbytné, abyste nám o tom prostředí poskytl co nejpřesnější informace. Bez takových detailů vám nemůžeme zajistit věrnou rekonstrukci.“

Stařík si vráscitou rukou přejel po tváři napjaté soustředěním a pokračoval: „Dovnitř jsme chodili seřazení do dvojic,“ máchl rukou dopředu a pak dozadu, aby tu scénu naznačil, „a já si vždycky stoupl vedle Louise. To byl můj nejlepší kamarád. O tom jsem vám přece už vykládal, ne? Ale jistě. Odešel ve spánku, už to pomalu bude rok. Takhle bych se taky rád jednou odporoučel.“

Alain jemně přivedl pacienta zpátky k tématu.

„Nezlobte se, já když zavřu oči, tak se vždycky rozpovídám. Kde jsem to přestal? No ano, když jsme s Louisem přišli do třídy, hned jsme utíkali na stupínek, kde se na prknech pod velkou černou tabulí nakupil prach z křídý, a bílé dlaně jsme si pak otírali o záda spolužáků. To vám byla švanda! Jak se čertili.“

Při téhle zmínce Alain povytáhl obočí a honem začal zapisovat na papír různé vonné substance. Pacient sezení právě nevědomky odblokoval. Břidlicový zápach tabule krásně navodí kašmeran. Voskovanou dřevěnou podlahu zase obstará kombinace benzylacetátu a cedrolu. A co třeba maritima? Ne. Tuhle surovinu Alain vzápětí škrtl. Je příliš vodová, příliš mořská. Rušila by celkově suchý a prašný dojem. Pach bílé křídý, který šimrá v nose, se lépe naznačí pomocí kosatcového nitrilu. Ovšem stále to ještě nebylo ono. Zatímco ze sebe pacient sypal vzpomínky páté přes deváté a dál líčil onu dávnou školní třídu, Alain každou nahodilou zmínku pilně sepisoval, pitval a převáděl na přísady. Tu kožené střevíce, tam zase chladný závan inkoustu z kalamáře, každou informaci měnil v položku na seznamu esencí, který se mu na papíře rozrůstal.

Jakmile byl s poznámkami spokojený, kývl na Héliase. Stařík v duchu dál bloudil v říši ztraceného času, ale

mladý asistent už popadl seznam, oběhl stůl a vylovil ze skříně všechny potřebné baňky. Neslyšně proklouzl za starým pánem a posadil se k pracovní ploše v rohu místnosti. Tady pak olfatologický učeň přimíchával jednotlivé přísady do kádinky umístěné na chemické váze.

„Byla to chlapecká škola. S děvčaty jsme se mohli potkat až po vyučování. Vzpomínám si, že jsem tam měl i svou milou. Vždycky mi nabídla lékořicové bonbóny. Taková hodná holka.“

Hélias přerušil práci a tázavě se zadíval na Alaina. Lékořice? Mistr si jeho reakce všiml a pochvalně se usmál. Hélias vyskočil a znovu utíkal ke skříně. Mají-li vytvořit dokonalou čichovou atmosféru vzpomínky, nesmí ve výsledné formuli tenhle drobný aspekt chybět. Isobutyl chinolin má sice i lehce zelené a kožené fasety, ale účel splní výborně.

Jakmile měl směs hotovou, namíchal ji do roztoku TPL a nalil do rozprašovače, který podal Alainovi. Ten mezitím trpělivě vyčkával, až pacient skončí s vyprávěním, načež se ho zeptal: „Tak co, jdeme na to?“

Z rozechvělých rtů starého pána vyšlo sotva slyšitelné *ano*. Alain stiskl tlačítko a ze štěrbiny přístroje začaly vycházet první obláčky páry. Vložil ho pacientovi do rukou.

„Teď se můžete vrátit do minulosti,“ vybídl ho s úsměvem.

Muž si zařízení ihned přiložil k nosu a zhluboka se nadechl. Stačil zlomek vteřiny a jeho čichové buňky zachytily ze vzduchu první vonné molekuly. Vzápětí už zatajil dech s pocitem, že se řítí do prázdna. Vplouval do zákoutí vlastní paměti, vydával se tam, kam se odváží jen málokdo: za hranice zapomnění. Dokonale se ponořil do zákrutů vlastního mozku. Chemická směs vonných látek mu vracela nejen zasuté vzpomínky, ale i všechny emoce a pocity, které v minulosti prožíval. Zmocnila se ho znovu bezstarostnost, lehkost a nevinnost dětství. Sám by nedokázal říct, kdy tyhle pocity zažil naposledy. Jednoho dne z jeho vnímání zkrátka vymizely.

Zatímco jeho hypothalamus vstřebával čichové vjemy, celé tělo mu zahorelo novou energií. Na povrch opětovně vystřelil ohňostroj příhod, jedna zářivější a živější než druhá. Drobnosti, jež považoval za dávno ztracené. Jak se učitel zašklebil, když žák odpověděl chybně. Tlusté prsty spolužáků, co ho chytali za límec, když zjistili, že jsou umazaní od křídý. Louisovy věčně rozvázané tkaničky. Jak se kamarádův smích odrážel od zdí dvorku, kam si chodili o přestávkách hrát. Louis a jeho odřená kolena, celá od hlíny a od krve. Staříkovi se v břicho rozlila vlna tepla. Ocitl se ve stavu euforie, ba extáze. Na-

jednou byl zase tím malým klukem. Žádné ochablé tělo, ohnuté a scvrklé nemilosrdným tlakem času. Připadal si nesmrtelný, plný sil a odvahy, jak se dovedou cítit jenom děti. Hrudník vypjatý vstříc budoucnosti, jako by si vyzývavě měřil život, který mu leží u nohou. Kdyby tak mládí vědělo a stáří mohlo... Ne. Tohle úsloví může teď školáčkou polobotkou klidně odkopnout do kouta. Kdyby si stáří *vzpomínalo*, jaké bývalo mládí. Hltal tu radost celou duší. Po tvářích zbrzděných léty se mu kutálely slzy. Připadal si plný a zároveň prázdný, přítomný i nekonečně vzdálený.

Účinky těkavé paměťové látky pozvolna vyprchávaly a odnášely s sebou i reminiscence dřívějšího života. Dětství se u něj zastavilo jen na kratičký okamžik. Jakmile otevřel oči, vůně minulosti se vypařily. V krku měl sucho a oči mu zvlhly. Alain, který po celou dobu seděl vedle něho, mu vlídně položil ruku na rameno.

„Vítejte zpátky u nás.“

1.

O PÁR HODIN POZDĚJI vyprovodil Hélias k východu posledního *pacienta*. Místní politiku sice nijak zvlášť nesledoval, ale přece jen poznal starostu města Le Mans, jehož tvář shlížela z plakátů vylepených na každém rohu. Považoval nicméně za věc cti, že se k představiteli obce choval stejně jako ke každému jinému klientovi. Od svého mistra se naučil zachovávat maximální diskrétnost. „Čím víc se oprostí od toho, čím jsou dnes, tím spíš si vzpomenou na to, čím bývali kdysi.“ Tuhle zásadu mu vštěpoval během pravidelných pátečních sedánek, jež bývaly jedinou příležitostí, kdy si Alain dopřál sklenku alkoholu. Hélias s ním trávil večery rád, tím spíš, že jeho nadřízený byl studnicí zvěstí a drbů z oboru, a tak se od něj mohl dozvě-

dět ty nejčerstvější novinky, což patřilo k neformálnímu vzdělávání. Dnes si však musel Hélias společné posezení odpustit. Už v pondělí ho totiž čekal odjezd do školicího střediska a záleželo mu na tom, aby tu po sobě nenechal žádné nevyřízené papírování.

Zdejší pobočka společnosti Frangancia sídlila v prvních dvou poschodích elegantního činžáku a obsluhovali ji pouze oni dva, takže Hélias musel zastávat hned několik rolí. Čistil skleněné nádoby, kontroloval množství směsí a přísad, hlídal správné fungování rozprašovačů, objednával pacienty a odesílal na centrálu podrobná hlášení o vydaném množství TPL. Mateřská společnost, zodpovědná za výrobu, distribuci a používání této psychotropní látky, ji přísně střežila. Chemikálie nezbytná pro sezení v čichovém transu totiž představovala základní kámen celého podniku. Sebemenší nesrovnalost v hlášeních by pro pobočku i pro Alaina mohla znamenat velké nepřijemnosti.

Zbytek pracovní doby strávil Hélias doplňováním záznamů o pacientech v kartotéce. Postupně zanášel do evidence čichové vzpomínky uplynulého týdne a řadil je podle počtu výskytů. S překvapením zjistil, že v katalogu hotových receptů nemají „procházku na pláži“, kterou si přitom za poslední měsíc klienti vyžádali hned

pětkrát. Musí na to Alaina před odjezdem upozornit. Nakonec zapsal do karty pana Durina atmosféru dávné školní třídy. Takový milý pacient. Dost upovídaný, často ztrácí nit, ale jeho čichové paměťové seance vyzařují dojemnou poezii všedního dne.

Jakmile měl všechny povinnosti odbyté, dopřál si v prázdné čekárně chvíli odpočinku. Zanedlouho ho Alain pustí domů. Aspoň bude mít čas uklidit si před odjezdem v pokoji. V unavené hlavě mu začala hlodat nepříjemná myšlenka. Co když se ve zkušební době neosvědčí? To by ho pak Fragrancia musela propustit. Zlobil by se na něj Alain? Ne, to určitě ne. Tomu jde vždycky jen o jeho dobro. Hélias dlouze vydechl a zvrátil hlavu dozadu. Po pár vteřinách v téhle pozici ho rozbolela šíje. Znovu se narovnal a přešel pohledem místnost, v níž se nacházel. Byla obdélníková, s vysokým stropem a příjemně světlá díky dvěma velkým oknům, nicméně od běžné čekárny se lišila množstvím všelijakého haraburdí. Bude to muset někdy důkladně probrat. Vždyť se tu už málem nedá ani projít.

Alain byl vášnivý sběratel. Nic nedokázal vyhodit. Na starých parketách se vršily hromady novin a časopisů do výšky klečícího dospělého muže, takže připomínaly zkamenělé usazeniny svědčící o různých historických

epochách. Ústřední místo zaujímaly mohutné vázy naplněné po okraj reklamními propiskami a stěny byly polepené stovkami pohlednic z celého světa. Hélias podezřívá pacienty, že je šéfovi posílají naschvál a škodolibě sledují, kam je ve své sběratelské vášni schopen zajít. Prozatím se rozlézaly až k záchodům, ale obával se, že se nezastaví ani tam. Když byl jednou u svého školitele doma na kávě, narazil na zásuvku napěchovanou krabičkami od sýrů. A tak čas od času v tichém spojení s Alainovou ženou Claudine nahromaděné věci protřídil a vyházel, aniž by si jeho nadřízený něčeho všiml.

Hélias přivřel víčka. Z nadcházejícího odjezdu na něj doléhal stres, takže cítil potřebu se vnitřně zklidnit. Zhluboka se nadechl a nechal emoce volně plynout: tohle cvičení se naučil jako opatření proti úzkosti. Vtom do ticha ostře zadrnčel zvonek u dveří. Mladík sebou prudce trhl, vyskočil z křesla a zakřičel směrem k Alainově kanceláři, že to vyřídí.

Když otevřel, uviděl dva hromotluky, od bot až po kšiltovku na hlavě celé v černém. Dokonce si nechali i na chodbě na očích tmavé sluneční brýle. Olfatologický učeň okamžitě pochopil, co má ten jednobarevný ohoz znamenat.

„Identifikujte se,“ nařídili mu.

„Hélias Révol, asistent Alaina Fissona,“ odříkal poslušně a masíroval si přitom šíji.

Menší z dvojice projížděl neohrabaným prstem jmenový seznam na obrazovce telefonu, až konečně zvedl hlavu. Vyštěkl: „Nemáš akreditaci. Uхни.“

Chlapík ho ramenem odstrčil, vpochodoval dovnitř a společník obrovité postavy ho následoval. K mohutnému zápěstí měl pouty přicvaknutý hliníkový kufřík.

„Kde je olfatolog Fisson?“ houkl první a rozhlížel se přes černá skla kolem sebe.

„V kanceláři.“

„No tak, na co čekáš? Dojdi pro něj.“

Hrubý tón rozkazu Héliase tak zaskočil, že se nedokázal hnout z místa.

Obr stojící vzadu si rozeplnul bundu. Mladík už byl tak vyjevený, že si pouzdro na brýle připevněné k jeho opasku spletl s koženým pouzdem na revolver. Zrychlil se mu dech a ustoupil o krok dozadu. Chlap se zaradoval, že někdo konečně bere jeho doplněk vážně, a široce se usmál. Měl sice kebuli jako legrační honák krav, který by nedostal roli ani ve spaghetti westernu, a přece si Hélias jeho škleb vyložil jako hrozbu. Zrak se mu zúžil a dech měl přerývaný a horký. Po celém těle se mu rozléval strach. Hélias míval sklon k prudkým návalům

emocí, které u něj často vyvolaly panické záchvaty. Tušil, že se brzy zas jednou přestane ovládat. Vlastně už mu to bylo docela jasné. To letmé pomyšlení celou situaci ještě zhoršilo. Na hrudní kosti ho tlačil nádor úzkosti. A přitom právě takovým stavům se usilovně snažil vyhýbat. Vytáhl z kapsy kovový žeton a sevřel ho v prstech. „Stisknout, povolit, stisknout, povolit,“ šeptal si pro sebe se zavřenýma očima.

„To je tak hotovej z mého taktickýho pouzdra na brejle? No vidíš, a ty furt, jaká je to blbost.“

Jeho parták pokrčil rameny.

„Podívej se na něj. Je úplně v háji.“

„Tak dost,“ okřikl je Alain, který právě vyšel z kanceláře.

Oba poslíčci se zarazili.

„Pane olfatolog, my máme přísný rozkazy. On totiž...“

„Ticho,“ zařval. Zvedl ruce, takže se mu na zápěstí odhalilo tetování růže se čtyřmi trny.

„A mého asistenta nechte na pokoji,“ dodal už o něco klidněji.

Pak vytáhl z peněženky černou kartičku, kterou si ti dva honem zkontrolovali.

„Nevím, kde vás Cornélia sebrala, ale budu si s ní muset o výběru zaměstnanců vážně promluvit.“

Alain jim odříkal pětičíselný kód. Vzápětí se ozvalo cvaknutí, pouta povolila a kufřík putoval do jeho rukou. Olfatolog se přesvědčil, že pečetící pásky na šterbině jsou neporušené, načež oba muže mávnutím ruky propustil. Hélias se pomalu vzpamatovával.

„Zvládl jsi to dobře,“ uklidňoval ho Alain. „Dokázal ses ovládnout.“

Stiskl Héliasovi ruku a přiměl ho, aby přestal zuřivě mačkat plíšek. Mladík zastrčil žeton zpátky do kapsy a pozorně si prohlížel kufřík. Pak vykulil oči. Ještě nikdy neviděl biometrický zámek. Alain se ušklíbl.

„Nový protokol. Reaguje to jenom na můj otisk prstu. Ovšem pouze palce u nohy. To kdyby mi náhodou někdo uřízl ruku.“ Zahýbal prsty. „Nechápu, kam na ty nápady choděj. Uhodneš, co je asi uvnitř?“

„Řekl bych, že tam bude těkává paměťová látka,“ odpověděl mladík s neskrývaným obdivem pro tu převzácnou tekutinu.

Alain přikývl.

„Tak pojď. Pomůžeš mi tu zapeklitou věc otevřít. Víc hlav víc ví!“